

Régi jó Budapest

Tehetséges és ügyes vállalkozók mindig akadtak, akik felismerték a kor hangulatát és kitűnő érzékel tudták — jóformán semmiből — kihámozni azt, amit a budapesti közönség kívánt s ami nemzeti és világvárosi szempontból szükségesnek mutatkozott.

Ilyen úttörő volt Feld Zsigmond, a német színészből lett magyar színigazgató, aki egymaga többet tett a német Pest magyarrá tételéért, mint sok törvényes intézmény. Bécsben végezte a színésziskolát. Növendéktársai voltak: Schrott Katalin, Adolf Sonmenthal, Lewinsky, Eibenschütz, Geistinger. Valamennyien a világhírű bécsi Burgszínház tagjai lettek s Feld is már 20 éves korában tagja volt. Amikor Lesser Szaniszló nevű bécsi igazgató megalapította Pesten a — később leégett — gyapjúutcai (ma Báthory-utca) német színházat, hásszerelmesnek szerződtette.

Így került Pestre, ahol mihamar rendkívül népszerű lett. Benősült egy régi pesti patricius családba. Feleségül vette Plesch Mátyás előkelő pesti polgár Katalin nevű leányát. Az esküvőn vőfélyek voltak többek között Tisza Kálmán és Jókai Mór is, apósuram jóbarátai. A boldog házasságból tíz gyermek született.

Röviddel házassága után ő maga is alapított a mai Hajós-utcában (akkor Schiffmannsgasse s közvetlenül mellette a Schiffmannsplatz, ahol ma az Opera épülete áll) egy német színházat, amelyet „Herminen-Theater“-nek hívtak.

Végül aztán kijutott a ligetbe, vagyis inkább a „Stadtwäldchen“-be a fából tákolat nyári arénába, amelyet ő igen nagyra becsült s amelynek bérletéért két körmőci aranyat fizetett be évenként a főváros pénztárába. Később téglával bélelte ki a favázat, majd rendes „köszínház“-zá alakította át. Német kiejtéssel, törve beszélt a magyar nyelvet, mégis kitűnően játszott magyarul a saját színházában is. Híres szerepei voltak a „Kirchfeldi pap“, „Nárcisz“, „Bem apó“.

Sorra vendég szerepeltek az akkor még németnyelvű ligeti arénában a bécsi Burgtheater legnevesebb művészei s ugyancsak ott léptek fel először Pesten a legnagyobb világhírességek: Eleonora Duse, Sarah Bernhardt, Grammatica, Donnini, Ando, Rossi, Salvini. Nála lépet fel először az „Abracadabra“ nevű világhírű japán színházgyűjtés és a „Carmen up to date“ nevű angol revütársulat az eredeti londoni szereplőkkel. Vajjon van-e még, aki emlékezik a „Ta-ra-ra-bumm dié“ dallamára, amelyet ebben a revü-

gyok az atyáúristen és asz lesz Jezus Krisztus, akit én akarok...

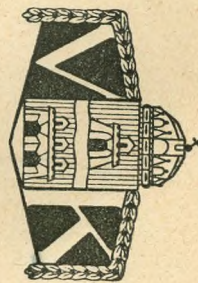
Egyizben zavarba jött Feld papa, mert az egyik lányát megkérte egy aktív főhadnagya, de nem volt meg a tízezer korona kaució, amit a házasság előtt le kellett tenni. Az öreg nem sokáig habozott, levelet írt Schrott Katalinnak és kérte, támogassa őt Ferenc Józsefnél, hogy a kauciót ne kelljen letenni. Válasz helyett rövid idő múlva magához kérte őt báró Fehérváry Géza tábornagy, az akkori honvédelmi miniszter és közölte vele, hogy a király a kérést teljesítette. — De mondja csak Feld papa (tiz élő gyermekére való tekintettel mindenki így hívta), miért nem fordult maga közvetlenül hozzám? Én is teljesítettem volna a kérését.

— Asz lehet — válaszolta Feld —, de nem pisztos és a király mégis csak nagyobb garancia nekem, mint ety közönséges Generál!

Ötven esztendő színigazgatói jubileuma alkalmával az egyetemi ifjúság fátylászmenettel üdvözölte, mint Budapest megmagyarosodásának egyik jelentős tényezőjét, a főváros pedig ezüst babérkoszorúval tüntette ki „a magyar színházi kultúra lánglelkű apostolát“, s így is aposztrofálta őt Halmos János akkori polgármester üdvözlő beszédében.

Igen magas korban — túl a kilencvenen — halt meg s egész élete szorosan egybekapcsolódott a régi Pest nagy és eredeti férfainak emlékével.

Dr. Kovács Jenő

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek				
Szerző:	Dr. Kovács Jenő			
Cím:	Régi jó Budapest			
Forrás:	Fővárosi Hírlap			
(Hely)	1947. február 22	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891				
Tárgy				Osztályozás
792				
Idő				
"1947"				
Budapesti Színház				

Folyt. 2. oldal

ben emelkedtek, s anélkül, hogy
hosszú során át hangos volt a vá-
ros.

Mikor a ligeti színház átvedlett
magyarrá, első darabját Rákosi
Jenő írta. „Éjjel az erdőn“ volt a
címe s a főszereplő Blaha Lujza
volt. Mihamar azután a Nemzeti
Színház és a régi Népszínház tag-
jai is állandóan vendégszerepeltek
ott és sok nagy magyar színész-
tehetség is ott kezdte pályafutását.

Számtalan anekdota örökíti meg
emlékét. Nagyban készült a szín-
ház a „Jézus élete és halála“ című
passiójátékra, amelyet fia, Föld
Aurél, a későbbi kiváló újságíró és
színikazgató írt az Oberammergaui
passiójátékok nyomán. Több kiváló
színész ambicionálta Jézus szere-
pét s mikor az egyik (ma a Nem-
zeti Színház előkelő művésze) kissé
erélyesebben lépett fel, Feld papa
lángvörös arccal és igen emelke-
dett hangon szólt rá a maga né-
met-magyar dialektusában:

— Eppen a színhászban én fa-